ציפורן נקוד פורח ברוב אזורי הארץ (ספטמבר 2018)

כתבה: **ערגה אלוני**

———————-

תקציר: צמח עשבוני רב-שנתי בעל בסיס מעוצה. הפרח ורוד וגדול _אורכו כ-1.5 ס"מ). אוגן הכותרת משונן בשפתו. ובעל נקודות כהות בבסיסו ונפוץ בבתות בחבל הים-תיכוני ובחגורת הספר. פורח במשך רוב חודשי השנה.

==========

ציפורן נקוד *Dianthus strictus* (ציפורניים) הוא עשב רב-שנתי נפוץ בעל ענפים דקים מעוצים בבסיסם בגובה 20-30 ס"מ. באביב, הצמח גדל ומפתח גבעולים צעירים ארוכים, בראש הענפים מתפתחים פרחים. בקיץ מראהו יבש אך גבעולים רבים חיים ופורחים. העלים נגדיים יושבים על הגבעול. פשוטים ומאורכים שפתם תמימה. הפרקים ארוכים והעלים מרוחקים זה מזה.
הפרחים גדולים, נכונים, דו מיניים, בולטים בקצות הענפים. הגביע מאורך (18 מ"מ) ירוק בן 5 עלים מאוחים המסתיים ב-5 שיניים. בבסיס הגביע וצמודים לו, מצויים 4-6 עלי חפה ירוקים משולשים. הכותרת בת 5 עלים. בסיס העלים צר דמוי ציפורן חדה חבויים בגביע. המשכם מורחב. כל עלה כותרת מסתיים בשיניים. צורת הכותרת וצבעה וריאביליים ביותר. לעיתים הכותרת וורודה חיוורת ולפעמים ורודה כהה, עטורה פסים ארגמניים וכתמים שוני צורה. יש והקווים דהויים והעלה עטור נקודות ארגמניות. מצויים פרטים שבבסיס שטח העלה מצויות שערות בלוטיות ורודות עדינות וזקופות. פרחים רבים הם בעלי כותרת שמרכזה לבן ובהמשך העלה ורוד כמעט ללא עיטורים. קוטר הפרח כ-2 ס"מ.

ציפורן נקוד – מגוון צבעים, צורות ודגמים בכותרת הפרח
3 תמונות מימין – צילמה: ערגה אלוני ©; תמונה משמאל – צילם: נעם עביצל ©
להגדלה – לחצו על התמונות

אבקנים 5-10, בעלי זירים לבנים ארוכים וצלקת בולטת בצבע סגול תכול. עמודי עלי 2-5, לעיתים אחד. צבעם לבן ועמדתם מפותלת נטויה לצדדים. השחלה עילית בת 2 עלי שחלה. השלייה מרכזית. הפרחים מואבקים ע"י חרקים. הפרי הלקט הנפתח ע"י שיניים. הזרעים שחורים, גודל זרע כ-1-2 מ"מ.

ציפורן נקוד – אבקנים, עמודי עלי ופרי (בתמונה משמאל)
צילמה: ערגה אלוני ©

ציפורן נקוד פורח זמן ממושך במהלך השנה. הפריחה מתחילה באפריל ומסתיימת באוקטובר. הצמח מצוי ברוב אזורי הארץ בעיקר בחבל הים תיכוני ובספר המדבר. חודר גם להר הנגב הצפוני. בגולן ובחרמון מחליף אותו מין הקרוב לו **צפורן ענף**. תפוצתו העולמית של **ציפורן נקוד** היא מזרח הים התיכון יוון ודרום איטליה.

מיני ציפורן נוספים בישראל:

מימין – ציפורן משתלשל, גדל במצוקים. צילמה: ערגה אלוני ©
משמאל – ציפורן ענף, ה"מחליף" את ציפורן נקוד אותו בגולן ובחרמון. צילמה: ערגה אלוני ©
להגדלה – לחצו על התמונות

ספרות:

פינברון-דותן נ ודנין א 1991 המגדיר לצמחי-בר בארץ-ישראל. כנה. ירושלים.

שמידע א 2005 צמחי ישראל, המדריך השלם לצמחים ופרחים בא"י. הוצאת מפה.

———————————————————————————————

Zohary M 1966 Flora Palaestina. The Israel Academy of Sciences and humanities Jerusalem. Vol. 1 pp 106-108.

==========

כל הזכויות שמורות ל"כלנית" ©

ציטוט: אלוני ע 2018 ציפורן נקוד פורח ברוב אזורי הארץ (ספטמבר 2018), פורחי החודש, כתב-עת "כלנית" מספר 5.
/https://www.kalanit.org.il/dianthus-strictus-9-18

==========